

15.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności

	2018	2017
Stan na początek okresu	104,2	165,3
Utworzenie	13,6	7,5
Wykorzystanie	(4,4)	(64,7)
Rozwiązanie	(3,5)	(3,9)
Stan na koniec okresu	109,9	104,2

Na pozycje **Utworzenie** składa się kwota 11,7 mln zł dotycząca należności głównych (w 2017 roku: 6,9 mln zł) oraz kwota 1,9 mln zł dotycząca odsetek (w 2017 roku: 0,6 mln zł).

Na pozycje **Rozwiązanie** składa się kwota 1,9 mln zł dotycząca należności głównych (w roku 2017: 3,5 mln zł) oraz kwota 1,6 mln zł dotycząca odsetek (w 2017 roku: 0,4 mln zł).

W roku 2018 utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności głównych Grupa ujęła w pozostałych kosztach w kwocie 6,4 mln zł, na którą składały się kwoty: 8,3 mln zł z tytułu utworzenia odpisu oraz 1,9 mln zł z tytułu odwrócenia odpisu (patrz nota 9.4).

W roku 2017 utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności głównych Grupa ujęła w pozostałych kosztach w kwocie 2,0 mln zł, na którą składały się kwoty: 5,5 mln zł z tytułu utworzenia odpisu oraz 3,5 mln zł z tytułu odwrócenia odpisu (patrz nota 9.4).

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nieobjętych odpisem aktualizującym:	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Do 1 miesiąca	45,0	34,1
Od 1 do 3 miesięcy	4,1	1,9
Od 3 do 6 miesięcy	10,9	0,7
Od 6 miesięcy do 1 roku	10,5	0,2
Powyżej 1 roku	2,6	2,8
Razem	73,1	39,7

Należności przeterminowane nie zostały objęte odpisem aktualizującym ponieważ podlegają one zabezpieczeniu przed ryzykiem kredytowym w postaci hipoteki, zastawu, ubezpieczenia, gwarancji bankowej lub poręczenia.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku udział należności z tytułu dostaw i usług pięciu największych odbiorców Grupy na koniec okresu sprawozdawczego wynosił 19% (31 grudnia 2017: 48%) salda tych należności ogółem (indywidualnie od 0 do 7%). W ocenie Grupy, w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, z wyjątkiem należności od ww. odbiorców, nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe na dzień kończący okres sprawozdawczy jest najlepiej reprezentowana przez wartość księgową tych instrumentów.

15.2 Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa opracowała i wdrożyła System Partnerstwa Handlowego "Rodzina LOTOS", który określa sposób prowadzenia stacji paliw. Grupa zawarła umowy partnerstwa handlowego z podmiotami, nazywanymi Partnerami, prowadzącymi stacje paliw na własne ryzyko i rachunek. Należności z tytułu umów partnerskich dotyczą nakładów poniesionych na wizualizację na stacjach paliw, które zostały oddane do użytkowania na podstawie umów zawieranych na okres 5–10 lat.

	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Nie dłużej niż jeden rok	6,7	7,2	6,6	7,1
Od 1 roku do 5 lat	9,1	12,9	9,1	12,8
Razem	15,8	20,1	15,7	19,9
Minus niezrealizowane przychody finansowe	(0,1)	(0,2)	-	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	15,7	19,9	15,7	19,9
w tym:				
część długoterminowa			9,1	12,8
część krótkoterminowa			6,6	7,1

16. Zapasy

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Wyroby gotowe	1.382,4	903,3
Półprodukty i produkty w toku	550,1	488,7
Towary	165,8	133,6
Materiały	2.750,6	2.034,0
Razem	4.848,9	3.559,6
w tym zapasy wycenione według:		
kosztu wytworzenia lub ceny nabycia	4.837,2	3.553,0
ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania	11,7	6,6

Zapasy wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących tę wartość do poziomu ceny sprzedaży netto możliwej do realizacji pomniejszonej o koszty sprzedaży, jeśli cena ta jest niższa.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu kredytów wynosiła 4.108,7 mln zł (31 grudnia 2017: 3.165,9 mln zł).

16.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów

	2018	2017
Stan na początek okresu	4,0	2,1
Utworzenie	8,0	11,4
Wykorzystanie	(0,2)	(0,1)
Rozwiązanie	(3,1)	(9,4)
Stan na koniec okresu	8,7	4,0

Efekt aktualizacji wartości zapasów prezentowany jest w koszcie własnym sprzedaży.

17. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Nota	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	26.1	1.941,3	1.920,7
Kredyty w rachunku bieżącym		(3,0)	(0,1)
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		1.938,3	1.920,6

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe są zakładane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 936,4 mln zł (31 grudnia 2017: 891,3 mln zł) związanymi z kredytami obrotowymi w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

W lipcu 2018 roku Grupa rozpoczęła stosowanie mechanizmu podzielonej płatności („split payment”) w zakresie podatku VAT. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość środków pieniężnych na wydzielonych rachunkach VAT wynosiła 83,3 mln zł.

Wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 412,2 mln zł (31 grudnia 2017: 302,2 mln zł).

18. Kapitał podstawowy

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Akcje serii A	78,7	78,7
Akcje serii B	35,0	35,0
Akcje serii C	16,2	16,2
Akcje serii D	55,0	55,0
Razem	184,9	184,9

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitał podstawowy składał się z 184.873.362 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł za każdą akcją mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym. Jedna akcja jest równoważna pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu i posiada prawo do dywidendy.

19. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji

Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji obejmuje nadwyżkę ceny emisyjnej akcji serii B, C i D nad ich wartością nominalną z uwzględnieniem kosztów bezpośrednio związanych z emisją akcji.

	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	980,0	340,8	940,5	2.261,3
Koszty bezpośrednio związane z emisją akcji	(9,0)	(0,4)	(23,6)	(33,0)
Razem	971,0	340,4	916,9	2.228,3

20. Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych obejmuje zmiany wyceny kredytów w walutach obcych, wykorzystywanych jako instrumenty zabezpieczające do zabezpieczenia przepływów pieniężnych z tytułu sprzedaży denominowanej w USD, pomniejszone o wpływ odroczonego podatku dochodowego.

Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie ujmują się w kapitale rezerwowym z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych, natomiast część nieefektywną zalicza się do przychodów/kosztów finansowych okresu sprawozdawczego.

	Nota	2018	2017
Stan na początek okresu		(225,2)	(812,8)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne:	26.2	(77,8)	725,4
- część skuteczna		(78,7)	724,7
- część nieskuteczna		0,9	0,7
Podatek dochodowy dotyczący wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	10.1	14,8	(137,8)
Stan na koniec okresu		(288,2)	(225,2)